

διάθεση

διάθεση, η, ουσ. [<αρχ. διάθεσις <διατίθημι], η διάθεση· η προθυμία, η όρεξη για κάτι: «σήμερα μου λείπει η διάθεση για οτιδήποτε». (Ακολουθούν 20 φρ.)·

- (δε) γνωρίζω τις διαθέσεις του, **α.** (δε) γνωρίζω τι αισθήματα τρέφει για μένα ή για κάποιον: «δείχνει να με συμπαθεί, αλλά δε γνωρίζω τις πραγματικές διαθέσεις του». **β.** (δε) γνωρίζω τους σκοπούς του, τις προθέσεις του: «ήρθε απρόσκλητος στη συγκέντρωση και δε γνωρίζω τις διαθέσεις του»·

- (δεν) έχω διάθεση, **α.** (δε) βρίσκομαι σε καλή ψυχολογική κατάσταση, (δεν) έχω όρεξη για κάτι: «σταμάτα τ' αστεία, γιατί δεν έχω διάθεση». **β.** (δεν) έχω όρεξη να φάω: «μη μου βάλεις άλλο φαγητό, γιατί δεν έχω διάθεση»·

- (δεν) έχω διάθεση να... ή (δεν) έχω τη διάθεση να..., (δεν) έχω το σκοπό, (δεν) έχω την πρόθεση, (δεν) προτίθεμαι να...: «σε παρακαλώ φύγε, γιατί δεν έχω τη διάθεση ν' ασχοληθώ άλλο μαζί σου || από δω και πέρα δεν έχω τη διάθεση να βοηθήσω κανέναν»·

- (δεν) ξέρω τις διαθέσεις του, βλ. φρ. (δε) γνωρίζω τις διαθέσεις του·

- είμαι στη διάθεση σου, μπορείς να υπολογίζεις σε μένα, μπορείς να με χρησιμοποιήσεις όπως ή όπου νομίζεις: «να ξέρεις πως, όποτε με χρειαστείς, είμαι στη διάθεση σου»·

- είναι στη διάθεσή σου, (για πράγματα ή μηχανήματα) μπορώ να σου το δώσω για να το χρησιμοποιήσεις όποτε και όπως θέλεις: «όποτε θελήσεις να πας διακοπές, το σπίτι μου στη Χαλκιδική είναι στη διάθεσή σου || αν το χρειάζεσαι, το αυτοκίνητό μου είναι στη διάθεσή σου»·

- έχει άγρια διάθεση ή έχει άγριες διαθέσεις, έχει την πρόθεση, την όρεξη να ξεφαντώσει στα νυχτερινά κέντρα διασκεδάσεως: «μην πας μαζί του στα μπουζούκια, γιατί σήμερα έχει άγριες διαθέσεις»· βλ. και φρ. ήρθε μ' άγρια διάθεση·

- έχει άσχημη διάθεση ή έχει άσχημες διαθέσεις, βλ. φρ. έχει άγρια διάθεση·

- έχει κακή διάθεση ή έχει κακές διαθέσεις, βλ. φρ. έχει άγρια διάθεση·

- έχω αγαθή διάθεση ή έχω αγαθές διαθέσεις, βλ. φρ. έχω καλή διάθεση·

- έχω καλή διάθεση ή έχω καλές διαθέσεις, **α.** έχω σκοπό, έχω την πρόθεση να φέρω σε αίσιο τέλος κάποια ερωτική μου σχέση: «κύριε τάδε, θέλω να κουβεντιάσουμε για την κόρη σου, γιατί έχω καλές διαθέσεις». **β.** βρίσκομαι σε καλή ψυχολογική κατάσταση: «βλέπω πως έχει καλές διαθέσεις, γιατί απ' το πρωί χαμογελάει»·

- έχω όλη την καλή διάθεση να..., πρόσκειμαι πολύ ευνοϊκά σε κάποιον ή σε κάποια υπόθεση και είμαι έτοιμος να κουβεντιάσω για να βρεθεί κάποια λύση: «έχω όλη την καλή διάθεση να σε βοηθήσω, αν είσαι σωστός στις υποχρεώσεις σου || έχω όλη την καλή διάθεση να κουβεντιάσουμε την υπόθεσή σου για να βρούμε μια ικανοποιητική λύση»·

- ήρθα μ' αγαθή διάθεση ή ήρθα μ' αγαθές διαθέσεις, βλ. φρ. ήρθα με καλή διάθεση·

- ήρθα με καλή διάθεση ή ήρθα με καλές διαθέσεις, ήρθα με πρόθεση να ξεκαθαρίσω με πολιτισμένο, με συμβιβαστικό τρόπο κάποια υπόθεση που εκκρεμεί: «ήρθα με καλές διαθέσεις για να λύσουμε, επιτέλους, κάθε διαφορά μας»·

- ήρθε μ' άγρια διάθεση ή ήρθε μ' άγριες διαθέσεις, ήρθε με την πρόθεση να κάνει φασαρία ή να ξεκαθαρίσει δυναμικά κάποια υπόθεση που εκκρεμεί: «πες στον τάδε να μην πάει στο καφενείο, γιατί ήρθε ο αδερφός της γκόμενάς του μ' άγριες διαθέσεις»· βλ. και φρ. έχει άγρια διάθεση·

- ήρθε μ' άσχημη διάθεση ή ήρθε μ' άσχημες διαθέσεις, βλ. φρ. ήρθε μ' άγρια διάθεση·

- ήρθε με κακή διάθεση ή ήρθε με κακές διαθέσεις, βλ. φρ. ήρθε μ' άγρια διάθεση·

- ήρθε με καλή διάθεση ή ήρθε με καλές διαθέσεις, ήρθε με πρόθεση να ξεκαθαρίσει με πολιτισμένο, με συμβιβαστικό τρόπο κάποια υπόθεση που εκκρεμεί: «άφησε τα πείσματα κι άκουσέ τον τι θέλει να σου πει, γιατί ήρθε με καλή διάθεση»·

- με διάθεση να... ή με τη διάθεση να..., επίτηδες, σκόπιμα: «όλα όσα είπε, τα είπε με τη διάθεση να σε στενοχωρήσει || έφυγε με τη διάθεση να σε προσβάλει».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας